

Värdetransporter

Säkerhetsföreskrift S833, gäller från 1.4.2020

1 Syfte

Dessa säkerhetsföreskrifter är avsedda att fogas till försäkringsavtalet som säkerhetsföreskrifter för att komplettera de egentliga försäkringsvillkoren. Dessa säkerhetsföreskrifter tillämpas på alla värdetransporter som utförs och försäkrats i Finland.

Med värdetransport avses transporter av pengar eller annat värdegods då transporten baserar sig på ett skriftligt uppdragsavtal och omfattas av lagen om privata säkerhetstjänster.

Värdetransporter omfattar förutom euro och utländsk valuta även all slag av värdefull egendom som kan missbrukas av brottslingar och som enbart genom sitt försvinnande kan orsaka förlust eller ersättningskyldighet för de parter som avtalat om värdetransporten.

2 Förpliktelse

De här säkerhetsföreskrifterna utgör en del av försäkringsavtalet. Försäkringstagaren och den försäkrade ska iaktta de här säkerhetsföreskrifterna och dess bestämmelser. Om säkerhetsföreskrifterna inte iakttas, kan ersättningen nedsättas eller helt avslås enligt lagen om försäkringsavtal. Försäkringstagaren är skyldig att se till att de personer som svarar för arbetsprestationen känner till innehållet i säkerhetsföreskrifterna.

3 Egendomens värde

Egendomens värde anges i första hand i euro.

4 Mängden av och värdet på den egendom som transporteras

Klasser

Transporter av värdegods kan utgående från sitt värde indelas i fyra (4) klasser.

4.1 Klass 1

Den transporterade egendomens sammanlagda värde är högst 10 000 euro.

- Transportmedlet vid en värdetransport ska vara sådant att det utifrån inte går att avgöra dess innehåll.
- Transporten ska i regel ske med bil.

- En bil som innehåller värdegods får inte lämnas utan uppsikt. Under transporten ska bildörrarna vara låsta och fönstren stängda.
- Transporten ska utföras utan dröjsmål.

Transportören ska vara

- medveten om riskerna vid värdetransport
- minst 18 år och tillförlitlig som person

Transporter kan också utföras av ett bevakningsföretag. Då ska ett skriftligt avtal ha ingåtts om transporten.

4.2 Klass 2

Den transporterade egendomens sammanlagda värde är 10 000 – 50 000 euro.

- Transporten utförs i regel under det transporterande företagets eller sammanslutningens ordinarie arbetstid. Personalen i det företag som tar emot transporten ska kvittera att transporten mottagits.
- Transporten ska utföras av två (2) personer eller av en (1) person när egendomen transporteras i en värdetransportenhet.
- Transportmedlet vid en värdetransport ska vara sådant att det utifrån inte går att avgöra dess innehåll.
- Transporten ska i regel ske med bil.
- En bil som innehåller värdegods får inte lämnas utan uppsikt. Under transporten ska bildörrarna vara låsta och fönstren stängda.
- Transporten ska utföras utan dröjsmål.

Transportören ska vara

- medveten om riskerna vid värdetransport
- minst 18 år och tillförlitlig som person

Transporter kan också utföras av ett bevakningsföretag. Då ska ett skriftligt avtal ha ingåtts om transporten.

Den bil som används för transporten ska ha skyddsutrustning

Bilen ska vara i gott skick och vara försedd med

- funktionssäker kommunikationsutrustning som stöds av det allmänna datakommunikationsnätet eller företagets eget datakommunikationsnät
- centrallåsning
- startspärr

4.3 Klass 3

Den transporterade egendomens sammanlagda värde är 50 000–120 000 euro.

Transportering av värdegods

- Transporten ska utföras på det sätt som definierats i avtalet. Transportören får ta emot sändningen bara av en anställd hos det företag eller den sammanslutning som är avsändare och han får överlåta sändningen bara till en anställd hos det företag eller den sammanslutning som är mottagare och mottagningen av transporten ska kvitteras på ett tekniskt tillförlitligt sätt.
- Transporten ska ske med värdetransportbil.
- Transporten ska utföras av två (2) personer, den ena med värdetransportörutbildning och den andra med väktarutbildning, eller av en (1) person som ska ha värdetransportörutbildning.
- Transportörerna ska ha bärbara larm.
- En transport som utförs av en enda person ska dessutom uppfylla följande villkor:
- En värdetransportenhet ska användas vid transporten.
- Värdetransportbilen ska ha ett förvaringssystem för värdetransportenhet.
- Värdetransportbilen ska såväl i lastnings- som i lossningsskedet vara placerad så att den som sköter flyttningen av värdegodset hela tiden är synlig för de andra som deltar i transporten. En bil som innehåller värdegods får inte lämnas utan uppsikt. Under transporten ska värdetransportbilens dörrar vara låsta och vid varje tidpunkt ska en av deltagarna i transporten befinna sig i bilen eller det tekniska övervakningssystemet vara påkopplat.
- När det tekniska övervakningssystemet är påkopplat ska ett larm gå från värdetransportbilen till övervakningscentralen om någon försöker bryta sig in i bilen eller sätta den i rörelse.
- Fordonet ska i realtid vara lokaliserat och dess position ska övervakas i övervakningscentralen.

4.4 Klass 4

Det transporterade värdegodsets sammanlagda värde är över 120 000 euro.

Transportering av värdegods

- Om transportsättet och därtill hörande säkerhetsvillkor ska avtalas separat med försäkringsbolaget.
- Transporten ska utföras av två (2) personer, den ena med värdetransportörutbildning och den andra med väktarutbildning.
- Om transporten sköts av en enda person ska denna inte kunna komma åt egendomen som transporteras och försändelsen ska vara låst
- och skyddad så att den inte kan öppnas av någon annan än avsändaren utan att innehållet förstörs (s.k. End To End-transport).
- Transportörerna ska ha bärbara larm.

- Värdetransportenhet ska användas om den transporterade egendomen lämpar sig för transport i en sådan.
- Värdetransportbilen ska såväl i lastnings- som i lossningsskedet vara placerad så att den som sköter flyttningen av värdegodset hela tiden är synlig för de andra som deltar i transporten. En bil som innehåller värdegods får inte lämnas utan uppsikt. Under transporten ska värdetransportbilens dörrar vara låsta och vid varje tidpunkt ska en av deltagarna i transporten befinna sig i bilen eller det tekniska övervakningssystemet vara påkopplat.
- När det tekniska övervakningssystemet är påkopplat ska ett larm gå från värdetransportbilen till övervakningscentralen om någon försöker bryta sig in i bilen eller sätta den i rörelse.
- Värdetransportbilens styrhytt och lastutrymme ska vara försett med ljud- och bildförbindelse i realtid.
- Vid transport av stora penningssummor eller annan betydande egendom ska i transportplanen fastställas åtminstone följande:
 - omständigheterna vid lastning och lossning
 - materiel
 - personalstyrka
 - eskort av transporten
 - fordonet ska i realtid vara lokaliserat och dess position ska övervakas i övervakningscentralen.

Undantagssituationer vid värdetransporter

Om ovan nämnda fordringar inte kan uppfyllas ska en skriftlig överenskommelse om ändringar ingås på förhand.

5 Värdetransportenhet (VTE)

Med VTE avses i denna säkerhetsföreskrift ett redskap som är planerat huvudsakligen för transportering av sedlar, värdepapper eller annan värdefull egendom i pappersform. En VTE är utrustad med ett system som förstör innehållet och gör det oanvändbart.

Systemet utlöses om någon obehörigen försöker öppna enheten eller skada den. En godkänd värdetransportenhet måste uppfylla följa allmänna och speciella krav.

5.1 Allmänna krav

- VTE ska ha sådant utförande att innehållet går att komma åt bara på det sätt som bruksanvisningen anger.
- VTE ska ha märkning om att den service som tillverkaren förutsätter är gjord.
- I VTE ska anges på vilket sätt och hur mycket enheten får fyllas. Denna information ska finnas på enhetens insida.
- VTE ska ha sådant utförande att innehållet blir förstört innan strömkällan upphör att fungera.
- Destrueringssystemet i VTE får inte utlösas under normal hantering av enheten om bruksanvisningen har följts.

- VTE ska vara försedd med anordning för indikering av funktionsstörningar och fel.
- VTE får inte ha funktioner som kräver att enheten kopplas fast vid transportören.

5.2 Speciella krav

- VTE ska vara försedd med anordning för ljudlarm med pålitlig utlösningmekanism. Larmet utlöses om transportören förlorar kontrollen över enheten.
- VTE ska ha kopplingsystem som utlöser destrueringsystemet om någon försöker hindra funktionen på mekanisk, elektronisk eller kemisk väg eller med utnyttjande av magnetfält.
- VTE kan också ha kopplingsystem som utlöser en rökpatron för att påkalla omgivningens uppmärksamhet.
- Låsen på VTE ska ha minst 15 000 olika nyckelalternativ.
- Destrueringsystemet i VTE ska vara sådant att det vid aktivering gör 100 % av enhetens innehåll varaktigt obrukbart. Om färgning används för förstöringen ska färgämnet inte gå att tvätta bort eller bleka utan bestående förändringar på det färgade innehållet.

5.3 Nyckelsäkerhet

- Nycklar till VTE får inte medfölja transporten.

6 Skyddsutrustning i värdetransportbil

En värdetransportbil ska vara försedd med

- funktionssäker kommunikationsutrustning som stöds av det allmänna datakommunikationsnätet eller företags eget datakommunikationsnät
- centrallåsning
- startspärr
- inbrottslarm
- överfallslarm
- system för att bestämma fordonets position i realtid
- insynsskydd för lastutrymmet
- system för värdegodsförvaring
- kameraövervakningssystem

Förvaring av värdetransportbil

- När en bil inte är ute på värdetransportuppdrag ska den förvaras låst i ett låst och övervakat utrymme (garage).
- Bilens startspärr och inbrottslarm ska vara i funktion.
- Bilen får inte användas för förvaring av transporterat värdegods.

Godkännande av värdetransportbil

Värdetransportbilen ska vara godkänd av det försäkringsbolag som beviljat försäkringen.

7 Eskort av transporten

Eskortbil

Eskortbilen ska vara i gott skick och försedd med

- funktionssäker kommunikationsutrustning som stöds av det allmänna datakommunikationsnätet eller företags eget datakommunikationsnät
- centrallåsning
- startspärr
- system för att bestämma positionen i realtid.

Eskortbilens roll

Från eskortfordonet ska man ha fortlöpande syn- och kommunikationsförbindelse med den värdetransportbil som eskorteras.

8 Trottoarmoment

Värdetransportören ska ha ett bärbart larm och stå i ständig kommunikationsförbindelse med övervakningscentralen. Det transporterade värdegodset får inte vara fastkopplat vid transportören.

9 Värdetransportföretag

Värdetransportföretagens verksamhet regleras av lagstiftning och myndighetsbestämmelser som företagen ska följa.

Därutöver ska värdetransportföretaget ha

- instruktioner som i första hand beaktar säkerheten för anställda som utför värdetransportuppdrag vid utförandet av värdetransportuppdrag
- förmåga och metoder att planera och genomföra riskanalyser och en anställd som ansvarar för genomförandet av värdetransporter
- system för anställning och övervakning av värdetransportpersonal samt åtgärdsprogram med avseende på personalfrånvaro och uppsägning av anställd
- kursplan och kursmaterial för utbildning av värdetransportörer
- förteckning över kurser som värdetransportörerna genomgått
- fastställda rutiner, instruktioner och avtalsformulär som används med uppdragsgivare
- fastställda åtgärder vid rån av en värdetransport eller vid misstänkta rånsituationer
- fastställda åtgärder för efterbehandlingen av hot- och rånsituationer
- regelbunden fortbildning med avseende på rånsituationer, säkerhetsrutiner och allmänt säkerhetstänkande
- åtgärder och rutiner i händelse av larm eller fellarm
- tekniska hjälpmedel såsom fordon, kommunikationsutrustning m.m.
- checklista för kontroller av funktionen hos säkerhetsteknisk utrustning.

10 Väktarutbildning

Transportörer ska ha den utbildning som är lagstadgad i Finland och ett giltigt väktarkort som polisen utfärdar.

11 Värdetransportörutbildning

Fordringar

Personer med utbildning som värdetransportörer ska ha väktarutbildning och ett giltigt väktarkort som polisen utfärdar. Värdetransportörutbildningen omfattar en teoretisk del och en praktisk del samt regelbunden fortbildning.

Teoretisk del

Den teoretiska delen av utbildningen behandlar följande:

- värdetransportens målsättning
- lagar och förordningar samt myndighetsbestämmelser
- krav som försäkringen/försäkringsbolaget ställer
- krav som kunden (avsändaren) ställer
- sekretess
- risker och identifiering av dem
- olika delar av transportkedjan eller transportlogistiken
- val av rutt och tidpunkt för transporter
- personlig utrustning och checkning av att den fungerar
- checkning av fordonet
- checkning av utrustning och anordningar i fordonet
- rutinerna under pågående uppdrag
- handlingsätt i undantagssituationer
- handlingsätt i hot- och rånsituationer
- mottagning och överlåtelse av en sändning
- rutinerna efter avslutat uppdrag
- slutrapportering.

Praktisk del

Den praktiska delen av utbildningen behandlar följande:

- personlig skyddsutrustning
- självförsvar och maktbruk
- behärskning av fordonet i olika situationer
- användning av värdetransportenhet
- handlingsätt i undantagssituationer
- handlingsätt i hot- och rånsituationer
- trottoarmoment
- iakttagelseförmåga
- första hjälpen
- användning av primärsläckningsutrustning.

Fortbildning

Fortbildningen ska vara regelbunden. Normalt förutsätts fortbildning årligen, men med tanke på undantagssituationer ska det finnas beredskap att sätta in fortbildning omedelbart när det behövs.

12 Rutt, tidpunkt och användning av bil vid värdetransporter

Värdetransportföretaget, avsändaren och mottagaren ska hemlighålla värdetransportens rutt, tidpunkt och den transporterade egendomens värde. Transporterna ska utföras med iakttagande av de transportinstruktioner som parterna kommit överens om i uppdragsavtalet. Transportrutten ska väljas med omsorg och den ska vara säker. Vid transporter ska användas i förväg avtalade ruttor och det ska finnas flera alternativ. De ska användas växelvis på ett regelbundet sätt. I mån av möjlighet ska transporttidtabellen varieras. Utgångspunkten är att transporter i klasserna 3 och 4 alltid görs med värdetransportbil. Undantag från detta är transporter där användande av bil är omöjligt eller oändamålsenligt. I sådana undantagsfall tillämpas anvisningarna i punkten "Trottoarmoment". Vid värdetransporter får värdetransportbilen inte lämnas utan uppsikt under något skede av transporten.

13 Andra transportmedel

Andra transportmedel som kan användas för värdetransporter är exempelvis båt, tåg, flyg m.m. eller annat fordon som lämpar sig för transport av försäkrad egendom. Vid sådana transporter tillämpas anvisningarna i punkten "Undantagssituationer vid värdetransporter".

14 Tidpunkt då en värdetransport börjar och slutar

Värdetransporten börjar när sändningen bevisligen har mottagits från avsändaren för att bli transporterad.

Värdetransporten slutar när mottagaren bevisligen har tagit emot sändningen.

15 Definitioner

Startspärr

Anordning som utöver tändlåset förhindrar start av fordonet.

Värdetransport

Transportering av penningmedel i euro eller utländsk valuta, av egendom som lätt kan omvandlas till pengar samt exempelvis konst-, utställnings- och museiföremål.

Värdetransportbil

Bil som används för värdetransporter.

Värdetransportenhet (VTE)

Med VTE avses ett redskap som är planerat för transportering av sedlar, värdepapper eller annan värdefull egendom i pappersform. En VTE är utrustad med ett system som förstör innehållet så att det blir oanvändbart; systemet aktiveras om någon olovligen försöker öppna enheten eller på annat sätt skada den.

Förvaringssystem för värdegods

Värdetransportbilens fast monterade låsbara utrymme, skåp eller ställning där VTE förvaras inlåst eller fastlåst under transporten.

Trottoarmoment

Transport till fots mellan avsändaren och värdetransportbilen eller mellan värdetransportbilen och mottagaren.

Bärbart överfallslarm

Säkerhetsutrustning som värdetransportören har med sig för att sända larm om angrepp eller hot om angrepp mot värdetransportbilen direkt till värdetransportföretaget eller till en annan larmcentral.

Centrallåsning

Låsningssystem som tillåter en enda öppen dörr åt gången.

Avsändare

Företag, sammanslutning eller person som har ingått ett skriftligt uppdragsavtal med värdetransportföretaget.

Insynsskydd

Utrustning som förhindrar insyn i värdetransportbilens lastutrymme.

Eget telenät

Slutet telenät som enbart är i värdetransportföretagets eget bruk.

Positionsbestämningssystem

System med vilket värdetransportföretaget i varje ögonblick kan fastställa var en värdetransportbil befinner sig.

Överfallslarm

Säkerhetsutrustning i värdetransportbilen för att sända larm till värdetransportföretaget eller till en annan larmcentral om transporten utsätts för angrepp.

Destrueringssystem

System i VTE som gör innehållet oanvändbart för det ursprungliga ändamålet.

Övervakningscentral

Värdetransportföretagets egen eller någon annan ständigt bemannad larmcentral.

Väktare, Väktarutbildning, Väktarföretag

Lag om privata säkerhetstjänster, Statsrådets förordning om privata säkerhetstjänster, Inrikesministeriets förordning om utbildning för ansvariga föreståndare och väktare vid bevakningsföretag

Mottagare

Företag, sammanslutning eller person som på bevisligt sätt kvitterar transporten såsom mottagen.

Pohjola Försäkring Ab, FO-nummer 1458359-3

Helsingfors, Gebhardsplatsen 1, 00013 OP
Hemort: Helsingfors, huvudbransch: skadeförsäkringsbolag
Tillsynsmyndighet: Finansinspektionen, www.fiva.fi

